KISDOBOS

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja

1974. ÁPRILIS XXIII. ÉVF. 4. SZÁM

Dobra verjük!

Répási Gábor (Komárom, Szűcs Gyula u. 1.) pajtástól kaptuk a következő levelet:

„Szeretek Komáromban élni, mert itt laknak pajtásaim, osztálytársaim. A családban öten vagyunk. Nagyon szeretjük egymást. A munkát elosztjuk egymás közt: húgocskámmal a takarításban, mosogatásnál és vásárlásnál segítünk. Édesanyám és édesapám a tanulásban segítenek. Van egy aranyos öcsikém, nyolc hónapos. Ő a család szemefénye. Szabad időmben sokszor játszom vele. Szeretek még faragni — ezért járok modellező szakkörbe. Kedvelem a horgászást. Édesapám vett egy összecsukható üvegbotot. Amikor megkaptam, nagy kedvem támadt pecázni. Egy délelőtt kimentem a Kis-Dunára. Anyukáék nem tudták. Mire kiértem, láttam, mennyire elment már az idő. Nem akartam maradni, nehogy szidás legyen a vége. Jól megjártam, mert a titkos pecázásból nagy rohanás lett. Ebből is tanultam!"

* * *

A mártélyi 2062. Petőfi Sándor úttörőcsapat Mókus kisdobosraja ötletét és levelüket nagy dobra verjük:

„Felajánlást tettünk: ezentúl önállóan varrjuk fel a gombjainkat. Eddig ezt a nagymama tette! Ha sötétszínű cérnát veszünk, az ő és anyuék gombját is felvarrhatjuk. Cérnát, gyűszűt, pénzt gyűjtünk. Varrókészletek készülnek. Annyira megkedveltük Tű és Cérna pajtást, hogy expedíciós jelvényünket — egy kismókust — barna filcből magunk készítjük el, s úgy tervezzük, hogy jövő tanévre, az elsősöknek ajándékozzuk."

Kék nefelejcs, – el ne felejtsd!

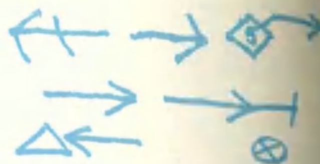
1. Az április 4-i felszabadulási ünnepségen résztveszel — ez természetes. De vajon mit tudsz szülőhelyed felszabadulásáról? Van-e emléktábla ott ahol a Kommunista Párt megalakult? Tudod-e, kik voltak a legelsők, akik akkor, a háború után az új élet megkezdését segítették? Viseli utca a nevüket? Ha élnek, vajon meghívjátok, meglátogatjátok-e őket? Ne felejtsd: ez is hozzátartozik az expedícióhoz — mint figyelmesség pedig életünkhöz!

2. A tavaszi jó időben kirándulj pajtásaiddal! Tölts minél több időt a szabadban! Ha van kertetek, ápold, gondozd annak legalább egy kiskertnyi csücskét! Ha erkélyetek van, mert városban éltek, legyen ott is néhány cserépnyi saját kiskerted!

3. Tudsz-e már legalább három szabadtéri játékot és ugyanennyi dalt?

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Az egyik úttörőcsapat orsi krónikájában a következő jeleket fedeztük fel:

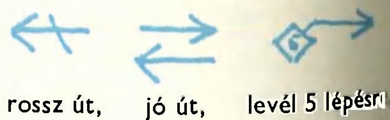

Mi lehet ez? Talán üzenet a Marsról? Esetleg eddig ismeretlen nép utolsó üzenete, mondjuk Atlantisz elsüllyedésének idejéből? Időt és fáradságot nem kímélve forgattuk, nézegettük a jeleket. Egyszer csak, a legnagyobb fejtörés közepette, nyílt az ajtó és belépett egy kisdobos.

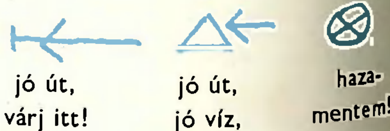
— A Gézengúz őrs beszámolójáért jöttem! — mondta, s már vitte volna az ékes lapot, a titokzatos jelekkel. Látva aggodalmunkat, ő fejtette meg a talányt — gézengúzul.

„Elindultunk, de eltévedtünk, mert rossz úton haladtunk. Ellenkező irányban találtunk rá a jó útra. Tudtuk, levélüzenet vár ránk, elkezdtük hát keresni. Az egyik pajtásnak annyira megfájdult a feje, hogy nem tudott tovább jönni. Tovább haladtunk a helyes úton, s közben jeleztük neki és kísérőjének, hogy várjanak ott ránk. A jó úton jó ivóvizű forráshoz értünk. Megtöltöttük a kulacsunkat friss vízzel, s igyekeztünk, hogy fejfájós pajtásunk is mielőbb ihasson. Mire hozzáértünk, már csak hűlt helyét és jelét találtuk: hazamentem, olvastuk a jelből"

Ti is tanuljátok meg e jeleket:

rossz út, jó út, levél 5 lépésre,

jó út, várj itt! jó út, jó víz, hazamentem!

JOÓ KATALIN

SIMON ISTVÁN

Április 4

Könnyű szél a tavaszi,
ringat fát, virágot.
Kezdje, kezdje valaki
a réten a táncot.
Fut a szél... hallani,
nevetnek a lányok.

Kéz a kézben s szívig ér
kedvük muzsikája.
Kék tó, bogár, pipitér
láncukat csodálja.
Egy-egy fiú ki-kitér,
s úgy magában járja.

Nézd a csapat szöszke lányt,
akár egy bokréta.
Nem fest ilyen szépet ám
se ecset, se kréta.
Lánc, lánc, eszterlánc,
eszterlánci cérna.

Ez a tánc most körbeér
egy országnyi réten.
Járja velük zöld, fehér
táj a napsütésben.
Összecsattan a tenyér,
s újra kezdik szépen.

Áprilisi friss, vidám
kedvük táncba lüktet.
E nap — érzi mindahány —
legdrágább szívüknek.
Száll a dal, és száll a lány,
ez a legszebb ünnep...

WÁGNER JÁNOS rajza

HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK ÜNNEPE

Nem sokkal március 15-e és 21-e után újabb nagy nemzeti ünnepünk következik — április 4., hazánk felszabadulásának napja. Jelképesnek is tarthatjuk, hogy 1848, 1919 és 1945 nagy és nagyszerű eseményei tavasszal történtek, midőn megújul és új életre kel a természet. Az 1848-as és az 1919-es forradalmi tavasz nem tudta valóra váltani a nép jogos reményeit, 1945 tavasza azonban megvalósította azokat — szabad lett hazánk, győzött a dolgozó nép igaz ügye.

Huszonkilenc esztendő telt el azóta. A „Nem térkép e táj" expedíció során éppen most nyomozzátok és derítitek fel, mennyit változott ez idő alatt szülőhelyetek, a falu, a város, a kerület, ahol éltek. Nos, így változott, fejlődött, gazdagodott az egész ország. Új városok, gyárak, kórházak, iskolák épültek, s a „szellem napvilága" — ahogy Petőfi írta egykor — vagyis a tudás, a kultúra, egyre fényesebben beragyogja életünket. S az előttünk álló jövő, melyben ti már felnőttként fogtok élni és dolgozni, még ragyogóbbnak ígérkezik.

Április 4-én tisztelettel emlékezünk a hazánk szabadságáért elesett szovjet és magyar hősökre. Már hagyománnyá vált, hogy ezen a napon az úttörők és a kisdobosok virágot helyeznek el a felszabadulási emlékműveken és a hősök sírján. Az idősebb úttörők pedig, akik szovjet gyerekekkel leveleznek, üdvözlő lapot küldenek ezen az ünnepen levelező társaiknak, hiszen az ő apáik és nagyapáik — a szovjet katonák — hozták a legnagyobb áldozatot hazánk felszabadításáért.

Űr Kata jelenti:

Legkedvesebb levelem áprilisban

Két levél volt a legkedvesebb, egy borítékban érkezett. Feladó: Általános iskola 8797 Batyk, Zala megye. Íme:

„Kedves Űr Kata! A fiú őrs vezetője vagyok. Őrsöm neve: Béke őrs. Azért választottuk ezt a nevet, mert mi, fiúk, kicsit verekedősek vagyunk, és elhatároztuk, hogy egész évben nem bántjuk egymást. De jó lenne, ha az egész világon mindenki elhatározná ezt! Üdvözöl:

Perom Balázs 3. o. kisdobos.

Kedves Űr Kata! A Szorgalom őrs vezetője vagyok. Ellenőrzőnkben a jegyek bizonyítják, hogy őrsünk megfelel a nevének. Tanulópárokat szervezünk, segítünk, akinek kell. Érezzük, hogy egymásért is felelősek vagyunk. Üdvözöl:

Tulok Marianna 4. o. kisdobos"

Még mást is írt a két őrsvezető, érdekes, figyelemreméltó dolgokat. De nekem a fenti mondatok miatt lettek a legkedvesebbek.

Nem térkép e táj

Balta Katalin 4. osztályos kisdobos (1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 104.) Zuglóról ír, arról a kerületről, ahol iskolájuk van. Levele valóságos „mini-történelemkönyv". Felderítették bizony, hogy hajdanában ezen a tájon országgyűlést tartottak a régi magyarok; innen indultak a Duna jegére királlyá választani Mátyást; itt táborozott Dózsa serege. Tudják, hogy a Bosnyák térazoknak a bosnyák-kertészeknek a nevét őrzi, akik megtelepedtek ezen a mocsaras, puszta vidéken, és kertet varázsoltak ide. Balta Katalin meghív minden érdeklődő kisdobost: látogasson el Zuglóba! Könnyen megközelíthető, ott a földalatti végállomása éppen.

Egervári Márta (5900 Orosháza, IV., Kond u. 22.) és őrse, a Medve, érdekes vállalkozásba kezdett. Népviseletek képét gyűjtik, ilyen módon akarják „feltérképezni" hazánkat. Segítsünk nekik, gyerekek! Küldjön fényképet, rajzot, képet magyar népviseletekről, akinek van ilyen!

A Balaton őrs (1053 Bp., Váci utca 43. Általános iskola) az expedícióban „megy a neve után". A Balatonról gyűjtenek mindenfélét: tudományos adatokat és népmeséket, levelezőlapot és kecskekörmöt. Eddig harminc olyan verset találtak, amely a Balatonról szól. A harmincegyediket meg egyszerűen kitalálták, őrsi indulónak (a „Megy a gőzös" dallamára)

Balaton a, Balaton az őrsünk neve.
Aki tagja, megfogadja becsületre:
(hogy)
Mindig készen áll a tettre,
Soha sehol nem késik a segítsége.

Balatonra táborozni, oda vágyunk!
Ez a tervünk, ez a kedvünk, ez az
álmunk.
Hogy elérjük, megfogadjuk:
Milyenek a jó úttörők, megmutatjuk!

Érdekes fejleménye van az apostagi kisdobosok-úttörők expedíciós munkájának. Valaczka András negyedikes (6088 Apostag, Zrínyi u. 15.) írja: „A Televízió munkatársai jártak községünkben, hogy riportot készítsenek Apostagról, és szülötte, Nagy Lajos író emlékéről. Az emlékek felkutatásában mi is segítettünk." — Gratulálok, és izgatottan várom az adást.

Felnőttek—gyerekek barátsága

„Örömmel tudatom, hogy kedves vendégek jártak nálunk, Kecelen, a Szilasi általános iskolában. Mégpedig a budapesti Tempo KTSZ dolgozói. Barátságunk már négy éve tart. Most televíziót, vetítőt, focit hoztak nekünk. Tiszteletükre műsort adtunk. Nagyon jól éreztük magunkat együtt. Búcsúzóul batikot ajándékoztunk nekik emlékbe" — írja Nagy Katalin őrsvezető. (6237 Kecel, Május 1 tér 13.) — Azt biztosan tudja mindenki, vagy majdnem mindenki, hogy a keceli gyerekek batik munkája messze földön híres. Én magam egy szép kis füzetben olvastam erről. De szívesen olvasnék még, ha maguk a gyerekek írnának nekem, a batikolásról is, meg erről a szép értékes barátságról is.

Levélvárta

Pardi Zsolt 5530 Vésztő, Wesselényi u. 6/a levelező pajtást keres magának és egyúttal barátjának: Balogh Gézának 5530 Vésztő, Madách u. 19. Nagy Gyöngyi 5510 Dévaványa, Telek u. 8. képeslapot, szalvétát, bélyeget gyűjt, szeret olvasni, nagy tapasztalata van rejtvényfejtésben, vetélkedésben. Szívesen tájékoztatja a fenti dolgokról mindazokat, akik írnak neki. Levelet kér továbbá: Szalontai Edit 9963 Magyarlak, Kossuth Lajos út 133; Farkas Judit 9963 Magyarlak, Arany János u. 27; Tóth Mária 9963 Magyarlak, Kossuth Lajos út 185; Polgár Mária 9963 Magyarlak Kossuth Lajos u. 142. (Fogadni mernék: fogadtak a magyarlaki lányok, ki kap először levelet?!) Azonnal és mindenkinek válaszol: Nagy Irén 3425 Sály, Kossuth u. 97; Lajtos Magdolna 2170 Aszód, Deák Ferenc út 9; Miklavicz Márta 3425 Sály, Rózsavári út 22; Szakál Irma 4125 Pocsaj, Árpád út 107; Simon Ildikó 3955 Kenézlő, Hajnal út 14; Szabó Márta 2800 Tatabánya, Komáromi út 51. És végül egy sportember: Szekeres Tibor 4245 Érpatak, Rákóczi út 1. Pingpongozik, úszik, teniszezik és olyan levelezőpajtást keres, akit mindez szintén érdekel. Külön örülne, ha lány lenne az illető. (Én csak azért nem jelentkezem, mert csak kutyaúszást tudok, és még így is rögtön elmerülök, ha az orromba megy a víz.)

Űr Kata

Kedves Coffi! Képzeld el, Budapest közepén van egy hegy, a Gellérthegy.

Sziklái meredeken emelkednek a Duna-partról a magasba. Elindulok a Gellért Szállótól felfelé. Az út kanyarogva vezet egyre feljebb. Ezt hívják szerpentinnek. Pihenőpadok, kilátóbástyák, játszóterek, szobrok teszik érdekessé a hegyoldalt. Azután kanyargó lépcsőkön megyek felfelé, és a virágzó fák között megpillantom a Szabadság-szobrot:

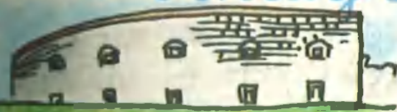

egy lányt, aki a győzelem és a béke jelképét, a pálmaágat emeli magasra. Fentről olyan kilátás tárul elém, mintha óriás lennék a törpék országában. Ici-picik a házak, az autóbuszok, a hajók.

Körbesétálok, aztán bemegyek a Citadellába. Ez egy régi, kerek erőd. Most kilátó és vendéglátó hely. A Citadella mellett van az új Jubileumi Park.

Elindulok hazafelé a meredek sziklák fölött vezető szerpentinen, és a Gellért-szobor alatt, a vízesésnél érek le a városba, az Erzsébet-hídhoz.

Szia, Coffi, jól elfáradtam! Paprika

MADARÁSZ EMIL

Öregemberek

Megy a török háborúból
magyar huszár hazafele,
hát egy görbe kis faluban
furcsa dolog esett vele:
öregember ült a padon,
vén szeméből könnye pereg,
csak úgy zeng a falu tőle,
olyan szörnyen sír az öreg.

Az obsitos megkérdezi:
— Ugyan mért sír édesapám?
— Hogyne sírnék — szólt az öreg
— mikor elvert édesapám!
— Hogy lehet az, hiszen kend is
vagy száz éves, nem kevesebb.
— Hát csak nézz be az udvarba,
ott az apám, ha nem hiszed!

Az udvaron áll egy öreg,
épp egy zsák krumplit emelget.
Kérdi tőle a katona:
— Gazda uram, engedelmet,
de a fiát vén korára
így elverni, hogy van lelke?
— Panasz van rá. Nagyapjának
nem fogad szót beste kölyke.

— Hogy mondta kend? — szól a had
— apja is él még magának?
— Él az bizony, hogyne élne,
ott a tornácon pipázgat.
Hát igazán ott pipázott
s unokáját szidta csúnyán:
— Hátra kötöm a sarkadat,
csak még egyszer ne hallgass rám!

Köszön neki az obsitos
illendően: — Engedelmet,
mélyen tisztelt apámuram,
ugyan hány éves kegyelmed?
— Hát... pontosan én sem tudom,
édes vitéz obsitosom,
de nézz el a tanítóhoz,
az emlékszik bizonyosan.

Madarász Emil (1884—1962) idén lenne 90 éves. Tanító volt, majd újságíró lett. A Tanácsköztársaság idején, 1919-ben a Vörös Hadseregben harcolt. Később a Szovjetunióban telepedett le, ahol írt, fordított, irodalmi lapot szerkesztett. A felszabadulás után hazatért. Csendben alkotott tovább, élvezve a kort, melyért egész életében küzdött. Mesélő kedvét, vidámságát a legnehezebb napokban is megőrizte. S hogy mennyire szeretett és tudott mesélni — íme, olvassátok el a fenti, gyermekeknek írott művét!

falva

Rajzolta: GYŐRFFY ANNA

— De már ilyet! — szól a huszár
s mondja szinte kővéváltan:
— Félvilágot összejártam,
de még ilyent nem pipáltam!
— Pedig él az, kérdezd meg csak,
hallom, éppen énekelget,
amott lakik vitéz fiam,
az oskola háza mellett.

Odamén a tanítóhoz,
köszön neki ildomosan,
a tanító viszonozza:
— Teneked is huszár fiam,
mi járatban? — Szól a huszár:
— Mondaná meg kérem szépen,
ez és ez az öregember
hány esztendős voltaképpen?

A tanító vén homlokán
százegy ráncát összevonta,
gondolkozott, gondolkozott,
gondolkozott, aztán mondta:
— Tudod öcsém, legjobb lenne,
megvárnod a feleségem,
ő a keresztanyja néki,
kiszámolja egyszeriben.

— Hátha így van, mondja meg, hogy
hol a tanítóné asszony,
akinek a kérdésemet,
személyesen feladhatom?
— Ja fiam, az nincsen itthon,
rőzsét szedni ment a hegyre,
hogyha semmi közbe nem jön,
megjön este tizenegyre...

Ha az asszony itthon volna,
ez a mese tovább szólna,
mint a madár, szépen szólna,
mint a patak, messze folyna,
de mert nem jött idejébe'
a mesének szakadt vége,
itt a vége, fuss el véle!

Ezt a tréfás verses mesét használjátok fel bábelőadásra. Segítségül szolgál a fenti két rajz és a melléklet. Vágjátok ki a mellékletből a faluképet. A szaggatott vonalnál hajlítgatva ragasszátok rá a csíkot a színes karton ablaknyílásába. A falu így hátrabillenthető háttérként szerepel. Előtte mozgathatjátok a bábfigurákat, szerepük szerint. Dugjatok ezért hurkapálcát az A betűvel jelzett félkörív közepébe és ragasszátok a bábfigura hátához. A hurkapálca segítségével a bábok ki-be sétálhatnak a színpadon.

Jó szereposztást, és jó mulatást kívánunk!

A pályaudvarra befutó vonatokat hatalmas felirat köszönti: ÜDVÖZÖLJÜK AZ EZERÉVES SZÉKESFEHÉRVÁRON! A felirat a centenáriumi ünnepségekről maradhatott ott — hiszen a város 1972-ben ünnepelte ezeresztendős születésnapját. Ma már tehát az ezerkettediket tapossa. Mégis fiatal!

Géza fejedelem és az első magyar írás

A Sárvíz és a Gaja vize folydogált erre. Őseink vagy harminc emberöltővel ezelőtt éppenhogy leverték sátraikat az országban, amikor Géza fejedelem, István király apja, erre utazván kis szigetet s rajta még kisebb települést talált. Mocsaras volt a vidék, s a mocsarakon át fontos utak vezettek. A fejedelem éles szeme felismerte: fontos lehet ez a parányi település. Megerősítette s még alkalmasabbá tette védekezésre, támadásra, errejárók ellenőrzésére egyaránt. Ez lett a mai Belváros magja. Legrégibb nyelvemlékünk a tihanyi apátság alapítólevele 1055-ből való. Itt, ebben a hosszú, latinnyelvű szövegben szerepel először a város neve: „Feheruuaru rea meneh hodu utu rea" — vagyis a Fehérvárra menő hadi útról van szó. Gyorsan nőhetett ez a település, ha a mindenkori királyok törvénylátó napokat tartottak a falai között. Ilyenkor bárki a király színe elé járulhatott, s elmondhatta kérését, panaszát. Az Aranybulla 1222-ben — melyről majd történelem órán tanultok — kimondta, ez olyan fontos, hogy ha a király betegség miatt távol maradna, helyette az ország nádorának kell a kihallgatást megtartania.

HÁZA FALÁN EMLÉKTÁBLA

A második világháború idején, hazánk felszabadulásakor sok ember veszítette életét: bombázások, az ide-oda hullámzó front tizedelte a város népét. Székesfehérvár 1944 december 23-án szabadult fel először. A harctér továbbra is a közelben maradt. Karácsonyra már megalakult a helyi pártszervezet, s a szovjet városparancsnok Uszkov Vaszilij alezredes minden segítséget megadott ahhoz, hogy új élet induljon. Január 3-án a decemberi ideiglenes magyar kormány küldötte gyűlésen beszélt a város lakóihoz, és 6-án már megjelent az újság. Nagy tervek, elképzelések születtek, s bár az ágyúk a közelben ugattak, mégis bizakodott mindenki. Budapestet körülzárta a szovjet hadsereg. Ezért a nácik nagy erőt vetettek be, hogy a fővárosban rekedt alakulataikat kiszabadítsák. Közben Székesfehérvárt — mint fontos csomópontot is állandóan támadták. Sajnos, az a bizony

GYERE VELÜNK FEHÉRVÁRRA

JOÓ KATALIN

JOBBAN KOPIK A CIPŐ

Amikor kitavaszodik, kivált hét végén, úttörők és kisdobosok járják a várost. A másodikosok, a legfiatalabbak a kisdobosok között, az emléktáblák szövegeit betűzik s jegyezgetik. Úttörők kísérik és irányítják őket. Minden csapatban az úttörőknek kisdobos testvér rajuk van; az elsősökkel az ötödikesek, a negyedikesekkel meg a nyolcadikosok foglalkoznak. Saját tapasztalataikat átadják a kéknyakkendősöknek. Ezekre a városkuktató sétákra is együtt járnak. Minden tavasszal és ősszel nagy, helyismereti akadályversenyt tartanak. Rendszerint a Csúcshegyen, a tankemlékmű közelében szalonnasütés zárja az expedíciót. Hogy mi az a tankemlékmű? Elmondom sorjában.

hadi út erre vezetett. Január 22-én a német páncélosok megtámadták és visszakaparintották a várost. Két teljes hónapig tartott a megszállás. Ezalatt mindenkit, aki valamit tett az új, szép jövendőért, elfogtak, és kivégezték. Koch László doktor, a város tisztiorvosa is így lett áldozatuk. Háza falán emléktábla hirdeti helytállását. Egyik úttörőcsapat névadó példaképnek választotta. A nagy csata emlékét messziről látható, hatalmas, talpazatra emelt tank őrzi. Ennek a közelében tartják expedícióikat s kirándulásaikat a kisdobosok s úttörők.

TÍZEMELETES HÁZAK NŐNEK

Aki mondjuk egy-két esztendeje járt a városban utoljára, annak nagyon oda kell figyelnie, nehogy eltévedjen! A régi, földszintes házikók helyén gombamódra nőnek a hatalmas, nyolc-tízemeletes házak. Ha valakit keresel jól, nézd meg az utcát, nehogy a Velinszky László vagy Ybl Miklós lakótelepen, esetleg a Május 1. téri toronyházak között kóborolva eltévedj!

A szép, új házakhoz a vizet a csóri 42 méter mélyből előtörő víz adja. Olyan szépnevű vízgyűjtőkből kerül a csapba a víz mint Kincsebánya, Rákhegy, Sóstó, Aszalóvölgy, Hármashíd. Az új házak köré persze nem mindjárt kerül fű, fa, bokor. De ahol zöldell a park, ott felnőtt és gyerek egyaránt vigyáz a rendre és szépségre. Ha pedig nyáron jársz Fehérváron, szívet szemet gyönyörködtető a sokvirágú erkélyek s ablakok hosszú sora.

ÚTRAKELNEK

Az Ikarusz gyár világhírű autóbuszait mindenki ismeri. Közülük a legtöbb itt lát napvilágot. Évente sokezer, világjárásra alkalmas busz hagyja el a szerelőcsarnokot s indul saját kerekén útjára. Közülük igen sok külföldön szerez dicsőséget hazai iparunknak. Legtöbb busz a Szovjetunióban fut: húsz év alatt majdnem 20 000 darab került oda. A második húszezres szállítmányra már csupán három, négy évre van szükség, ennyire gyorsultak a gyártási folyamatok. Amikor ott jártam, csodálatos, trópusi utazásra alkalmas buszok készültek éppen. Nyolc szellőző nyílás, lehúzható oldalablakok, léghűtőberendezés teszi kellemessé, s ilyen utakra alkalmassá e buszokat.

Ennek a szép, korszerű gyárnak az elődje háborús célokat szolgált, s kint a sóskúti részen egy repülőgépjavító volt. Ma már mennyire másfelé, a népek barátságához repítenek bennünket ezek a csupaüveg, csupafény, szép járművek.

A TITOKZATOS DH

Budapestről Székesfehérvárig egy óra az út vonaton. Tehát közel van. Bizonyára éppen ez a közelség vezette az ipart tervezőket, hogy ide sok nagyüzemet telepítettek. Kiváló vállalat lett a Finommechanikai Vállalat. Közel hétszáz dolgozója van. Autórádiók készülnek itt és kis elektromos gépek. A határokon túl jutott a hírük. Van egy mozgalmuk, melyet úgy emlegetnek: „a dé há”. Ez rövidítés. Azt jelenti: dolgozz hibátlanul! Egyik szocialista brigádjuk adta ki a jelszót.

Úgy gondolom, a kisdobosok és az úttörők is átvehetnék, s folytathatnák ezt! Azt tartjuk, hogy a tettek beszélnek. Ha hibátlanul dolgozol, tanulsz, feladataidat teljesíted, tulajdonképpen magad is „dé hát” teljesítesz! Meglehet, az épülő Ifjúsági Ház KISZ-es fiataljait is ez vezette, amikor védnökséget vállaltak az építkezésen. Minden szabad szombaton itt dolgoznak, import anyagot nem használnak, s ha elkészül a ház, ki is takarítják. Ebben a szép, négyemeletes palotában az úttörők is teljesjogú lakótársak. November 7-én tartják a megnyitót, és ezen ők is ott lesznek!

HÁROM KÍVÁNSÁG

GÖRÖG JÚLIA rajza

Megkérdeztem a 1330. Koch László csapat kisdobosait, mit kívánnának, ha az a bizonyos mesebeli tündér teljesítené kérésüket. Volt, aki dunai vagy balatoni hajókázást szeretett volna, de akadt, aki ravaszabb volt, s egy kívánságnak mondta azt, hogy a jó bizonyítványa elismeréséül ígért kerékpárt mielőbb kapja meg. Egyben azonban mind egyetértettek: nyarat kívántak, mielőbb! Nyáron ugyanis meglátogatják a csepelieket. A városnak Csepel, Budapest XXI. kerülete a testvére. Ők tíz napra vendégül látják a csepelieket, viszontlátogatásra azok Duna-parti üdülőjébe utaznak.

Ami a kívánságokat illeti — az egyik kisdobos visszafutott hozzám, és megsúgta, hogy nagyon, de nagyon szeretne Szklenár Ottília helyébe lenni. Otti ugyanis a csapattanácsban a harmadikos kisdobosokat képviseli. Ottinak tekintélye van, mert hiszen nagy megtiszteltetés az, ha valaki kisdobos létére csapattanács tag. S még nagyobb úgy, hogy pajtásai választották, s küldték oda a maguk nevében.

A TÖRVÉNYNAPON TALÁLKOZUNK

Ezt a törvénynapot nem köti az Aranybulla előírása. Úttörő parlamentnek hívják. Az országban először Székesfehérváron tartottak ilyent. Minden megye, város elküldte képviselőjét, s mozgalmunk vezetőivel itt találkoztak és tanácskoztak a pajtások. Észrevételeiket, javaslataikat is elmondták csakúgy, mint azokon a hajdani törvénynapokon. Idén áprilisban ismét tartanak ilyet — igaz, nem országos méretűt. És a felnőtt vezetők nemcsak meghallgatják, de figyelembe veszik, és segítségnek tartják a fehérvári pajtások véleményét.

Múlik az idő. Néhány esztendő, s a mai kisdobosok, úttörők felelősen átveszik a város kulcsát, vezetését, s ők lesznek annak a régiekhez, az elődökhöz, példaképeikhez méltó gazdái!

JOÓ KATALIN

Még jelük sincs, olyan kicsik

Dorogon, a Petőfi iskolában az úttörőcsapat is Petőfi nevét viseli. Az emeleten a feljárattal szemben van a csapatfal. Rajta II—VIII-ig az osztályok száma, mellette egy gomba, mókus, csíkos tigris, harangvirág, feketerigó: az őrsök jelképei.

Póta Erika ötödikes és őrsvezető. Az őrsének tagjai elsősök. S az őrs neve?

Bizony nehéz lenne jelt találni arra! Ugyanis teljes önkritikával és Erika fejcsóválásával kísérve, a Rosszcsont őrs nevet választották! Vajon valóban azok-e?

Azt mondja Erika: — Szeretnek izegni, mozogni, táblára célbadobni, nagyokat nevetni. Múltkor rajzolok egy célpontot. Persze, ehhez hátat kellett nekik fordítanom. És tessék elképzelni, mire megfordultam, voltak rosszcsontok, nincsenek rosszcsontok! Mondom magamban, azért egy elsős nem olyan picike, hogy csak úgy eltűnjön! Nem is tűntek el, csak éppen a pad alá bújtak s onnan nevettek rám. Olyan aranyosak voltak, hogy velük együtt kellett nekem is nevetnem. De most gondban vagyunk! Ők is tudják már, ha egy őrs kisdobosavatás előtt rosszcsont, — hagyján. De az avatáskor mégsem mondhatom, hogy a Rosszcsont őrs teljes létszámmal megjelent! Azt hiszem, mindenki elnevetné magát ott, abban az ünnepélyes pillanatban.

V. SZUHOMLINSZKIJ

Virág vagy farkas

Két fiú ment hazafelé az iskolából — Szergejke és Mikola.

Szergejke vidám volt.

Három alkalommal szólította fel a tanító néni. Ötöst kapott.

Mikola viszont szomorú volt. Háromszor hívták ki a táblához. Rosszul felelt, és a tanító néni kettest írt az osztálykönyvbe. Sőt így szólt hozzá:

— Ha találkozom a mamáddal, elmondom neki, hogyan tanulsz.

Meleg tavaszias idő volt. Ragyogott a napfény.

A kék égen egy fehér bárányfelhő úszott. Szergejke gyönyörködött a felhőben és így szólt:

— Nézd, Mikola, milyen szép felhő. Olyan mint egy fehér rózsa. Nézd, szétnyíltak a szirmai — milyen kedvesek! Mintha reszketnének a szélben.

Mikola hosszasan nézte a felhőt. Aztán így dörmögött:

— Hol vannak ott szirmok? És hol van ott rózsa? Olyan az a felhő, mint egy farkas. Nézd, ott, azon az oldalon van a feje. Most kiengedte a karmait. Mintha rá akarná vetni magát valakire.

A fiúk sokáig nézték a felhőt. Egyikük nyíló virágnak, másikuk dühös vadállatnak látta.

OSVÁT ERZSÉBET

Palkó sárkányai

Mi lehet az?
Mi lehet,
ami olyan magasan száll
a zöldlombú fák felett?

Nem repülő.
Nem rakéta.
Még csak nem is kismadár —
A fák felett a magasban
piros papírsárkány száll.

Palkó búsan nézi már.

Tarka farka
libeg-lobog,
játszik a szél, belekap.
Gyere, gyere! — hívogatja,
lemosolyog rá a nap.

Haragszik Palkó a szélre,
mert madzagját széjjeltépte.
Vele soha meg nem békül.
Most itt maradt sárkány nélkül!

Reménykedve lesi, várja.
visszaszáll-e a sárkánya?
De hasztalan áll és vár—
mint parányi petty az égen,
olyan lett a sárkány már.

Aztán Palkó gondolt egyet:
tüstént nekiveselkedett
s készített egy szép, új sárkányt
rákötött jó erős spárgát.

No jött a szél nemsokára!
Szemet vetett a sárkányra.
A madzagot Palkó fogta,
a markában szorította.
Bátran birkózott a széllel,
a szél nem is tépte széjjel!

Dúlt-fúlt a szél s odább állt.
Palkó vígan eregette,
ide-oda terelgette
a sárkányt.

FECSKE CSABA

A réten

Ugri-burgi szöszke szöcske
fűszálak közt szökve jössz-e?

Ingó-bingó tavi nád —
Ha legény vagy ugord át!

Légyre vadászik a béka,
nem is mosakodott még ma!

Lapu alatt ül a nyúl,
tapsi füle lekonyul.

Fürge ürge les az űrbe
beöltözve cifra szűrbe.

Elcsurran a kutyatej —
Bizony ez itt csuda-hely!

Amott egy borz karikázik,
egér koma furulyázik.

Három pocok nekivág
hogy a Dunát kiigyák!

WÁGNER JÁNOS rajza

VIDOR MIKLÓS

SZŐNYI GYULA rajza

A tigris, akiről álmodunk

— Mondd, mért kezdődnek úgy a mesék, hogy: hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiú vagy egy ember... — Jánoska eltöprengőn rámnéz, én pedig meglepett képet vághatok, mert elhallgat.

— Mit akarsz ezzel?

Vár egy picit, aztán folytatja:

— Nem lehetünk azok... az a fiú meg az az ember... például én vagy te?

Még mindig nem értem, mire akar kilyukadni. Bizalmasan előrehajol és suttogóra fogja:

— Én csak azt szeretném kérdezni, hogy velünk nem történhet mese?

— Esetleg... elképzelhető—mondom óvatosan.

— És az nem baj, hogy itt ülünk nálad a szobában...?

— Mért, azt hiszed, csak a világvégi erdőben meg a gyémánthegyen történhetnek mesék?

Jánoska visszazökken, jól befészkeli magát a karosszék mélyébe, oldalt dönti a fejét:

— Hát akkor történjen, legalább egy... úgyis ráérsz, nem?

Elnevetem magamat:

— Ilyen egyszerűen azért nem megy, hogy csak úgy belép a mese az ajtón...

A csukott ajtón! — figyelmeztet Jánoska, nehogy mindjárt a legelején elhibázzam, mert a mese csak úgy igazi, ha nem kell kopogtatnia és bebocsáttatást kérnie előbb.

— Különben az ajtó mellékes, nem azon múlik.

— Hanem micsodán?

— Rajtunk — mondom nyomatékosan. — A mi mesénk csak rajtunk múlhat!

Jánoska elszántabb nálam:

—Jó, majd segítek! Te csak kezdd el!

Egyszerre eszembe jut:

— No látod, nem lehet csak úgy bolondjába holvolt-holnemvoltozni, ha fogalmad sincs, mi jön aztán!... Előbb ki kell találni egy valamirevaló fickót, aki nekivágjon a világnak, de legalábbis egy egészen rendkívüli medvebocsot — persze rózsaszín orrút és égszínkék szeműt —, aki, tudomisén...

És most Jánoska ártatlanul közbeszól:

— Lehetne, mondjuk, az a tigris, akit hiába próbálok lerajzolni, nem?

Tessék? Már megint föladta a leckét!

— Mért, olyan különös tigris?

Nem válaszol mindjárt, zavarban van, bele is pirul, mint aki elszólta magát, aztán mégis bevallja:

— Azt nem tudom egészen biztosan... olyan közelről még nem láttam, mint téged... Mire odaérnék hozzá, mindig eltűnik...

— Elfut? Megijed tőled?

— A tigris? — Jánoska csupa méltatlakodás. — Meg se mozdul... aztán egyszerre nincs sehol.

Miféle tigris lehet az? Most már engem is elfog a kíváncsiság.

— Hol találkoztál vele egyáltalán? Cirkuszban? Az állatkertben?

Akkor könnyű volna lerajzolni, akár még le is fényképezni ott a rács mögött! De az ő tigrise végtelen tágas mezőn áll, iszonyú messze. És valahányszor elindul felé, maga is érzi, hogy soha, soha el nem érheti. Vágyakozón mondja:

— Csak ha egyszer megmozdulna és szembelépkedne ő is... ha nemcsak én akarnám, hogy találkozzunk!

Csönd van. Abban a bejárhatatlan messzeségben fölvillan előttem a tigris. Áll, figyel. Pontosan tudja, hogy őt emlegetjük.

— És... és mondd csak... régóta ismered?

— Nem. — Ismét suttogóra válik a hangja, de most az izgalomtól. — Mikor egészen kicsi voltam, akkor még üres volt a mező... Talán el is takartam volna a szemem, ha fölbukkan, féltem volna...

— Persze.

És most igazi titkot közöl velem:

— Még csak kétszer láttam...

Mintha megsejtenék valamit:

— Éjszaka?

Jánoska egészen aprót bólint. Aztán kiigazítja:

— Neki nincs éjszaka, csak nekem. De mikor épp előttem van, akkor... tudod, nem ő jön el hozzám, hanem én kerültem oda a mezőre, és süt a nap, rettenetes erővel süt a nap, alig lehet kibírni... és senki más, csak ő egyedül... mintha várna... — Jánoska lehunyja szemét, hogy fölidézze. — Azért is szeretném lerajzolni magamnak... de még ha úgy tudnék rajzolni, mint apa, akkor sem sikerülne...

Nem, a tigris nem arravaló, hogy lerajzolják, érezzük mind a ketten. Egészen más, mint fogvatartott rokonai, akiket bárki megbámulhat. Őt sosem ejthetné el a leggyakorlottabb vadász sem, hogy aztán eladja, és a porondon léptessék föl, tűzkarikákat ugrassanak vele, s a mutatvány végén tanácstalanul morduljon vissza a nézőtér tapsförgetegébe.

Jánoska egészen ritka pillanatokban gondol csak rá. Eddig nem is beszélt róla.

— Tudod, a múltkor a téren ketten voltunk Viktorral, a barátommal. Labdáztunk. Aztán egyszerre csak körbefogott egy csapat idegen gyerek. Sokan voltak, és láttam rajtuk, hogy el akarják venni a labdát. Viktor már nem merte felém dobni, csak behúzódott vele egy pad mögé és úgy kapkodta a szemét egyikről a másikra. Akkor odamentem mellé, átfogtam a vállát. Odasúgtam, hogy most mindjárt megvernek bennünket. És én egyszerre éreztem, hogy onnan a mező végéből, ahová még sose bírtam eljutni, figyel a tigris. Nem mozdul most sem, csak vár. Várja, hogy elfutok-e, és akkor már tudtam, hogy ottmaradok, akárhányan vannak is. Azok a fiúk csak néztek, valamelyik csúnyán elröhögte magát, én meg egészen csöndesen annyit mondtam Viktornak: „Ne félj." Aztán, nem tudom, mért, már látszott rajtuk, hogy elment a kedvük az egésztől. „Hagyd, ezek hülyék", mondta az a röhögős és felénk rúgott egy pár kavicsot, aztán megfordult, és a többi utána... Viktor később megkérdezte, hogy én igazán nem féltem? És nem értette, mért nem szaladtunk el.

Jánoska arca most nagyon komoly.

— Azelőtt, tudod... a tigris előtt... biztosan én is elszaladtam volna, de most már nem lehet.

Ösztönösen mind a ketten az ajtóra sandítunk. Nem, nem kattan meg a kilincs, és a lassan lopódzó sötétedésben sem tűnnek föl a sárgafekete csíkok. Pedig beléphetne, nincs aki megakadályozhatná, ha egyszer elszánná magát. A teljes mozdulatlanságban Jánoska halkan megjegyzi:

— Á, hiába lessük... még akkor sem jön, mikor egészen egyedül vagyok... — Hirtelen átfut arcán a fölismerés: — Te nem is láthatod soha... csak a te tigrisedet.

S aztán már szó sem esik róla. Odakinn leszáll az este, fölkattintom a villanyt. Zavartan hunyorgunk a ránktörő fényben.

— Látod, tőlem vártad, aztán a végén te meséltél nekem — jegyzem meg.

Csodálkozóan nagyranyílik sötét szeme:

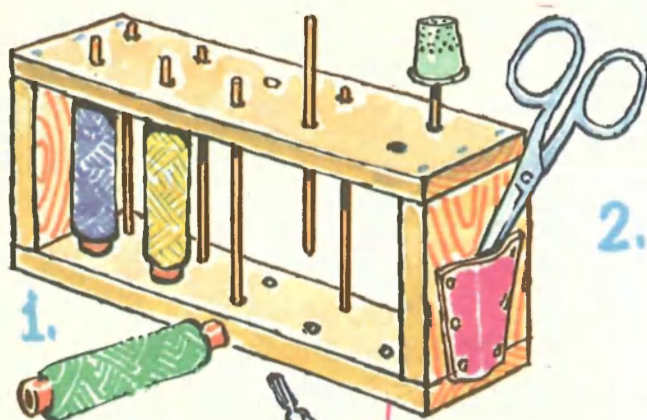
— Ez nem mese — mondja kicsit szomorúan. Aztán váratlan büszkeséggel fölemelkedik: — Elhiszed?

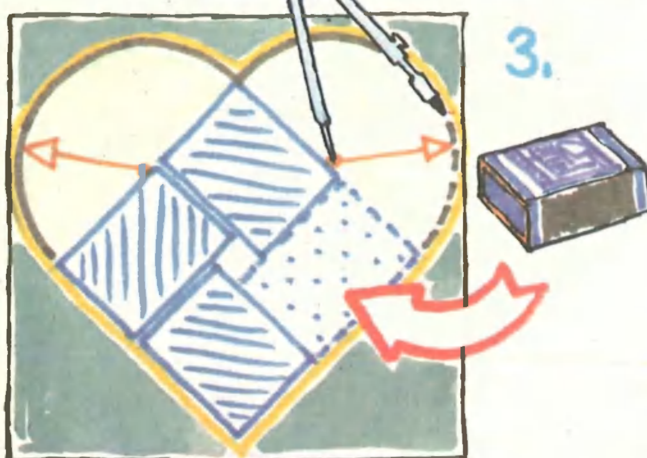
Én pedig rábólintok:

— Tudom.

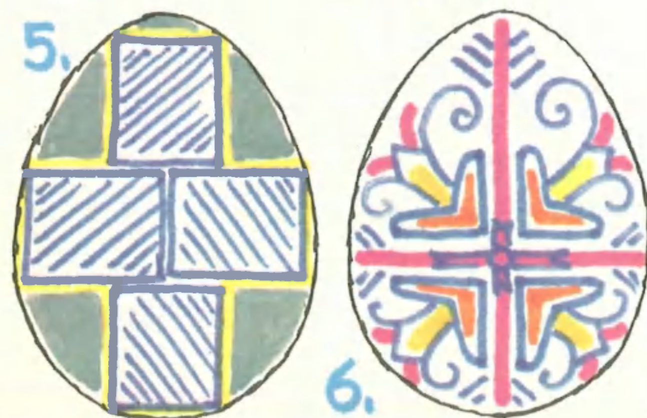
AJÁNDÉKKÉSZÍTÉS

Különféle varróselymek és cérnák célszerű tartásá készíts egy lécekből összeállított keretet, orsótartó pálcikákkal (1). Ha tudsz szerezni 1 cm vastag és 4 cm szél simára gyalult fenyőfadeszkát, úgy ezt használd hozzá de más, hasonló méretű faanyag is megfelel. A hosszanti keretdeszkák hossza 14 cm, a függőlegeseké 6 cm legyen. Mielőtt a négy deszkácskát keretté szegez össze, fogd egymáshoz a két hosszanti darabot és k szítsd el rajtuk a furatokat, vagyis az orsótartó pálcikák részére szükséges lyukakat. A lyukak a deszka szélét 1 cm-nyire, egymástól pedig 2-2 cm-nyire legyenek helyüket pontos méréssel jelöld ki. Az alsó deszkát ne fúrd teljesen keresztül, csak félig. A tartópálcikák hos sza 9 cm. Ezeket és a deszkákat üvegpapírral csiszol simára, s ha teheted, színtelen lakkal fesd át. Hurk pálca helyett 80 mm-es szegeket is használhatsz. Ha eg pálcát hosszabbra hagysz, azon lehet tartani a gyűszű a keret oldalára szegezett bőrből, műanyagból kiv gott háromszögecske pedig az olló tartójaként szolg hat (2.).

A cérnatartó állvány kiegészítéseként, vagy akár kü lön is, négy gyufás dobozból fiókos „szekrénykét" ké szíthetsz. Arasznyi kartondarabra az ismert módon r gaszd rá a négy dobozt (3), a dobozok egymáshoz éri részeit megenyvezve. A kartonra a dobozok által alk tott négyzet két oldala mellett körzővel rajzolj egy-e félkört, amivel a négyzetet szívformára alakítottad. Vág körül a szívformát, rajzolj és vágj ki még egy ugyanily s ezt ragaszd a négy doboz tetejére. A dobozfiókok k felé eső oldalán szúrj lyukat, fűzz át azon rafia vagy mutbojtocskát (4), hogy könnyű legyen a fiókot húzni, majd a felső kartonszívet filctoll- vagy ecsetvo sokkal, ráragasztott színes papírdíszekkel szépen cifr ki. A fiókokban lehet tartani a gombokat, kapcsok gombostűket és egyéb, a varráshoz szükséges holmi A gyufásdobozok kilátszó dörzsfelületét jó, ha szín papírral beragasztod.

A gyufásdoboz-fiókos ötletet húsvéti ajándék kész téséhez is felhasználhatod, ami most éppen időszer Bizonyára örül majd testvéred — akár fiú, akár lány ha egy tojásalakú, szép hímes mintákkal ellátott ap ság-tartó dobozkát kap tőled. A szívalakúhoz hasonl készítsd ezt is, a különbség annyi, hogy a négy gyu dobozt az 5. ábrán látható módon ragasztod egy mellé, s az alapkartont, majd a fedőkartont is, nem sz hanem tojásformájúra vágod. A díszítést (6) vagy az közölt, eredeti népművészeti minta után rajzolod filctollal, vagy magad tervezed meg, például úgy, ho vízszintes sávokban különféle cakkos vonalakat rajzo a tojásformára, vagy virágmintákat, nyuszit és más rákat tetszésed és ízlésed szerint.

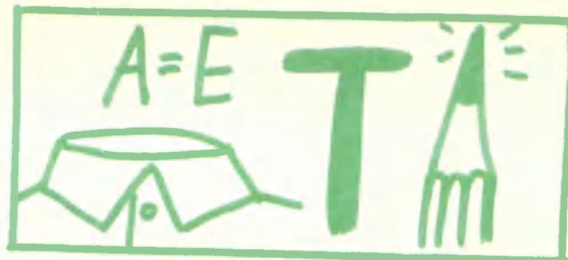
FERKAI LÓRÁ

Az itt közölt cérnatartó állványt és a gyufásdoboz készíthető fiókos szekrénykét tulajdonképpen an napi ajándéktárgynak szántuk. Azért közöljük már hogy a tavaszi szünidőben legyen időtök gond készítésére.

ÁPRILISI FEJTÖRŐ

1. A betűket nagyságrendben olvassátok össze. Erről a gyárról is híres Székesfehérvár. Mi a neve és mit gyártanak benne?

2. Képrejtvény: Itt áll Budapesten a felszabadulási emlékmű.

3. Ha a betűket megfelelő sorrendbe rakjátok és az ékezeteket elhagyjátok: Arany János híres elbeszélő költeményének főhőse és címadója nevét kapjátok.

4. A rajzok kezdőbetűit olvassátok össze. A kapott mondatot mindegyik kisdobos ismeri. Honnan ismeritek és mi ez a mondat?

Beküldési határidő: április 20.

A megfejtéseket küldjétek a Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. címére.

A helyes megfejtésekért januárban: Balassi Bálint, februárban: Csokonai Vitéz Mihály, márciusban: Petőfi Sándor arcképét ábrázoló képet küldtünk jutalmul. Az e havi sikeres megfejtésért Arany János képet kaptok.

Ne felejtsétek felragasztani a levelezőlapra a fenti sarokban levő 4-es számot. Amelyik levélről ez hiányzik, nem kerül a jutalmazhatók közé. Ügyeljetek arra, hogy pontos címeteket — az irányítószámmal együtt — írjátok meg, valamint azt is, hányadik osztályba jártok.

Bélyeget is ragasszatok leveletekre, mert „portós" levelet nem veszünk át a postától.

A márciusi rejtvények helyes megfejtése:

kokárda, 1919., Ikarusz, Zánka.

KISDOBOS

Szerkesztő: KELEMEN SÁNDOR

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100.
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Dr. Petrus György.
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay utca 16. Telefon: 116-660.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
Készült a Kossuth Nyomdában — 74.0228 Felelős vezető: Monori István vezérigazgató

INDEX: 25.442

A címlap GAÁL ÉVA munkája

KI FESTI HÁT A TOJÁST?

